

Hoe heeft de coronacrisis sport- en beweegstimuleringsactiviteiten door buurtsportcoaches beïnvloed?

Tekst: **Linda Ooms** (onderzoeker Mulier Instituut)

Buurtsportcoaches spelen een belangrijke rol bij het stimuleren van sport en bewegen. Door de coronamaatregelen hebben zij hun werk de afgelopen tijd niet altijd op dezelfde manier kunnen uitvoeren. Het Mulier Instituut onderzocht of en hoe de coronacrisis de sport- en beweegstimuleringsactiviteiten van buurtsportcoaches blijvend heeft beïnvloed.

Inzet buurtsportcoach voor toegenomen sociale verschillen

Mede door de coronacrisis is er toenemende aandacht voor een gezonde en actieve leefstijl van burgers. Tegelijkertijd zijn tijdens de coronacrisis verschillende subgroepen in de bevolking minder gaan sporten en bewegen, zoals vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond en mensen met een lage sociaaleconomische status (Grubben & Hoekman, 2021; Schoemaker & De Boer, 2021). De sociale verschillen in sport- en beweegdeelname lijken daardoor vergroot.

Om sociale verschillen te verkleinen, zou de inzet van buurtsportcoaches op specifieke doelgroepen geïntensiveerd moeten worden. Buurtsportcoaches spelen namelijk een belangrijke rol bij sport- en beweegstimulering van inwoners. Onder andere door lokaal verbanden te leggen tussen de sport- en beweegsector en andere sectoren (onder andere onderwijs, zorg), inwoners door te verwijzen naar passend sport- en beweegaanbod en zelf sport- en beweegactiviteiten te organiseren. In 335 van de 352 Nederlandse gemeenten zijn buurtsportcoaches op het gebied van sporten en bewegen actief (Van Stam et al., 2021).

Eerder onderzoek laat zien dat de inzet van buurtsportcoaches is beïnvloed door de coronamaatregelen. Tijdens de coronacrisis hebben buurtsportcoaches met name activiteiten georganiseerd voor kinderen, jongeren en ouderen, vaak in aangepaste vorm. Denk hierbij aan online beweeglessen, online beweegchallenges en balkonlessen voor ouderen. Een deel van de buurtsportcoaches heeft echter minder of helemaal niks kunnen organiseren door

de maatregelen en de angst voor besmetting bij verschillende kwetsbare groepen. Bovendien werden inwoners maar deels bereikt met de georganiseerde activiteiten (Ooms & Van Stam, 2021).

Inmiddels zijn alle coronamaatregelen opgeheven. Het Mulier Instituut onderzocht met een online uitvraag bij buurtsportcoaches of en hoe de coronacrisis hun sport- en beweegstimuleringsactiviteiten blijvend heeft beïnvloed.

Vooral aandacht voor jongeren toegenomen

De ondervraagde buurtsportcoaches zetten zich het vaakst in voor sport- en beweegstimulering van kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 11 jaar, mensen met een lage sociaaleconomische status en buurtbewoners in het algemeen. De coronacrisis heeft echter geleid tot meer aandacht voor sport- en beweegstimulering van jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar. Bijna de helft van de buurtsportcoaches die zich inzetten voor jongeren zegt dat zij door de coronacrisis nu structureel meer inzetten op sport- en beweegstimulering van deze doelgroep (zie figuur 1).

Uit de toelichtingen van buurtsportcoaches blijkt dat zij meer aandacht hebben voor jongeren omdat er zowel landelijk als binnen hun gemeente signalen zijn dat jongeren minder zijn gaan sporten en bewegen en dat er sprake is van toegenomen mentale en sociale problemen. Sporten en bewegen wordt als middel ingezet om die mentale en sociale problemen te verminderen. Ook geven buurtsportcoaches aan dat de lokale en landelijke subsidieregelingen (onder andere het Steunpakket Welzijn

Jeugd) ervoor hebben gezorgd dat de aandacht voor deze doelgroep is toegenomen.

Voor de meeste doelgroepen aandacht grotendeels ongewijzigd

Andere voorbeelden van doelgroepen die door de coronacrisis meer aandacht hebben gekregen van buurtsportcoaches zijn mensen met een migratieachtergrond en vluchtelingen, inactieven en jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot en met 23 jaar (zie figuur 1). De redenen die hiervoor worden genoemd zijn vergelijkbaar met de doelgroep jongeren, namelijk een verhoogde inactiviteit en een toename van sociale en mentale problemen binnen de doelgroep. Verder is er meer aandacht voor inactieven in het algemeen, omdat deze groep, doordat inwoners minder zijn gaan sporten en bewegen, groter is geworden. Ook de omvang van de groep (inactieve) vluchtelingen is toegenomen, maar deels met een andere oorzaak, namelijk de oorlog in Oekraïne.

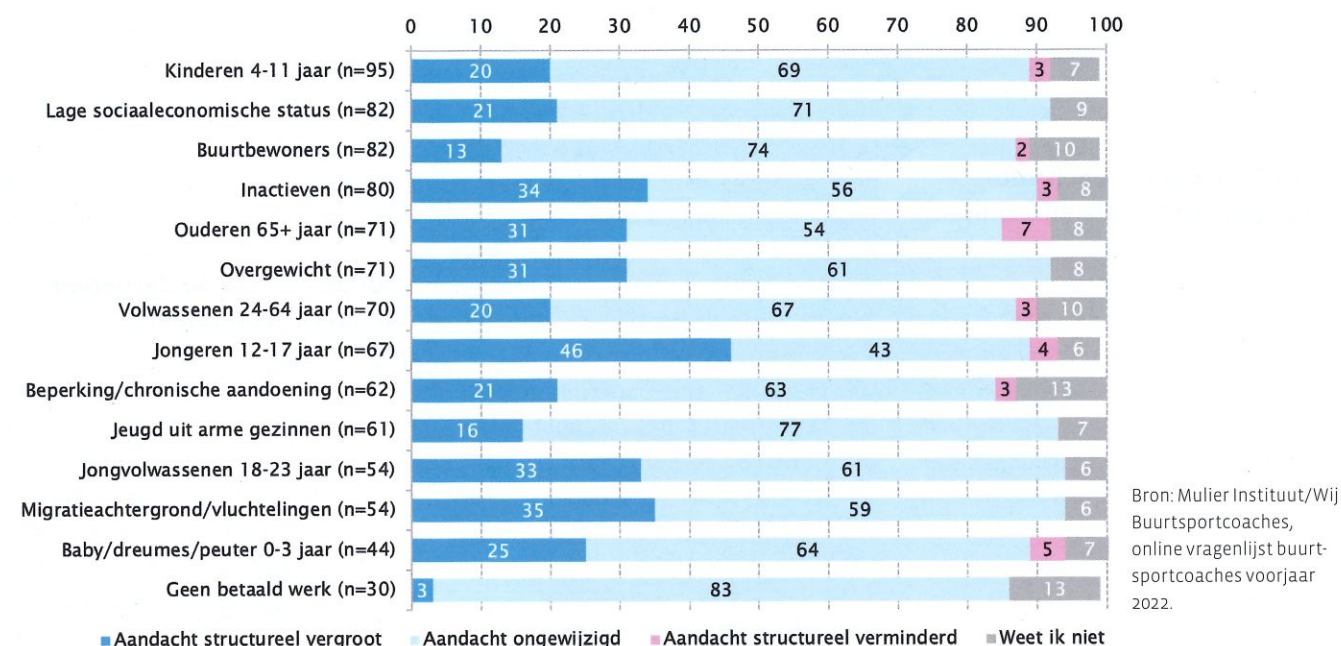
Voor de meeste doelgroepen geeft een (ruime) meerderheid van de buurtsportcoaches echter aan dat de aandacht niet is veranderd (zie figuur 1). Verder geeft slechts een tiende van de ondervraagde buurtsportcoaches aan dat zij nu meer aandacht hebben voor doelgroepen waarvoor zij zich eerder niet inzetten (niet in figuur).

Meer aandacht betekent meer verschillende sport- en beweegactiviteiten

Voor de doelgroepen waarvoor meer aandacht is, is ook de uitvoering van sport- en beweegactiviteiten het vaakst structureel

Figuur 1. Mate waarin de coronacrisis heeft geleid tot structurele veranderingen in aandacht voor sport- en beweegstimulering van doelgroepen waarvoor buurtsportcoaches zich inzetten (in procenten)

gewijzigd (zie figuur 2). Buurtsportcoaches konden in een open vraag toelichten wat er precies is veranderd in de uitvoering. Uit de resultaten blijkt dat buurtsportcoaches nu vooral meer verschillende (fysieke) sport- en beweegactiviteiten organiseren en doelgroepen vaker betrekken bij de keuze ervan. Daarnaast geven sommige buurtsportcoaches aan dat zij door de coronacrisis meer zijn gaan samenwerken met andere partijen in de gemeente om sporten en bewegen onder bepaalde doelgroepen te stimuleren, zoals sportverenigingen, scholen (voor kinderen en jongeren) en zorgprofessionals (bijvoorbeeld voor een gecombineerde leefstijlinterventie voor volwassenen).

Verlies andere doelgroepen niet uit het oog

De coronacrisis is verantwoordelijk voor meer inactiviteit onder inwoners. Het is positief dat buurtsportcoaches meer aandacht hebben voor sport- en beweegstimulering van bepaalde doelgroepen, maar

het gaat hier met name om de doelgroep jongeren. Dit komt door zowel landelijke als lokale signalen dat inactiviteit en mentale en sociale problematiek onder deze doelgroep is toegenomen. Bovendien maakten

Een deel van de buurtsportcoaches heeft minder of helemaal niks kunnen organiseren door de coronamaatregelen en de angst voor besmetting bij verschillende kwetsbare groepen

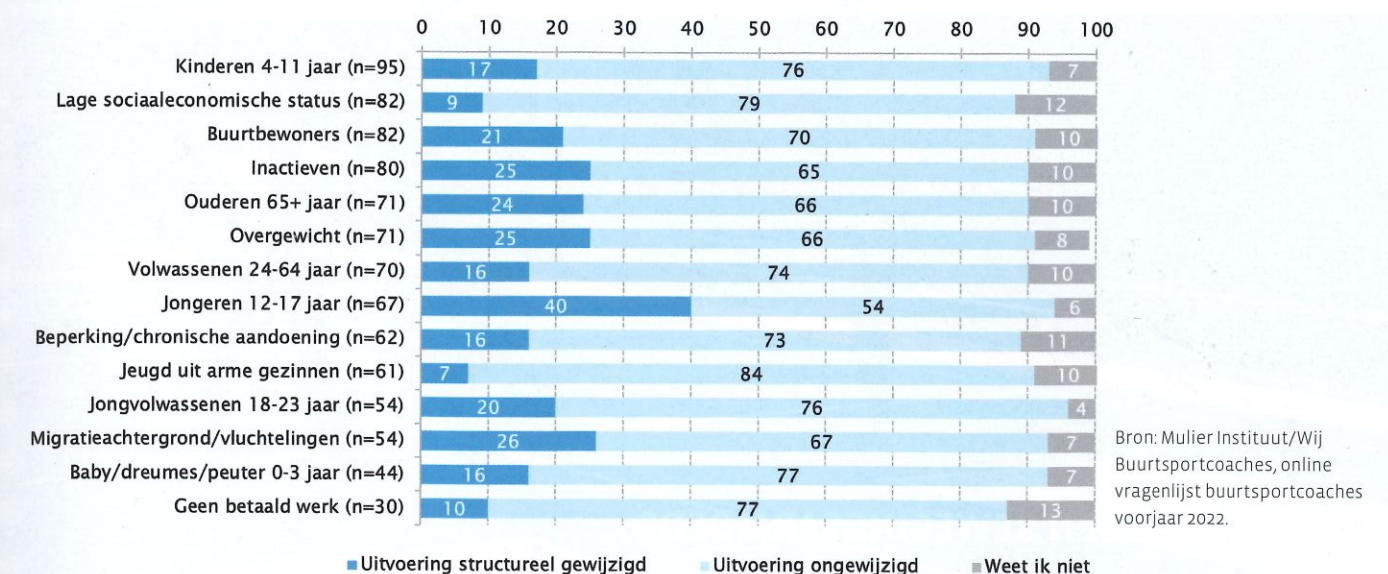
de verschillende lokale en landelijke subsidieregelingen het mogelijk om meer sport- en beweegaanbod voor deze doelgroep te realiseren.

Voor de meeste doelgroepen geven buurtsportcoaches echter aan dat de aandacht ongewijzigd is en maar weinig buurtsportcoaches zetten zich nu in voor doelgroepen die zij niet eerder bedienden. Mogelijk worden doelgroepen die ook geraakt zijn door de coronacrisis hierdoor niet of onvoldoende bereikt. Dat is niet wenselijk, omdat inactiviteit tot (extra) gezondheidsproblemen kan leiden, waardoor mensen die al (gezondheids)problemen ervaren in een vicieuze cirkel terechtkomen. Het is dus belangrijk dat de buurtsportcoach oog blijft houden voor andere inactieve of minder actieve doelgroepen in de wijk, zoals vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond en mensen met een lage sociaaleconomische status.

Buurtsportcoach anders of intensiever inzetten?

Het is erg belangrijk dat de gemeente en/of de werkgever van de buurtsportcoach een eventuele extra inzet van de buurtsport-

Figuur 2. Mate waarin de coronacrisis heeft geleid tot structurele veranderingen in uitvoering van sport- en beweegactiviteiten voor doelgroepen waarvoor buurtsportcoaches zich inzetten (in procenten)

coach op eerdergenoemde inactieve doelgroepen ondersteunt, door (beleids)doelen daarop af te stemmen en middelen ervoor vrij te maken. Taken van een buurtsportcoach zouden daardoor uitgebreid kunnen worden en/of er kunnen meer buurtsportcoaches binnen een gemeente worden ingezet. Daarnaast zouden, net zoals voor de doelgroep jongeren, lokale en landelijke subsidieregelingen de inzet van buurtsportcoaches op deze doelgroepen kunnen vergroten.

Verder is het niet vanzelfsprekend dat mensen (weer) uit zichzelf gaan sporten en bewegen. Dat geldt overigens ook voor de doelgroepen waarvoor wel meer aandacht is: als er meer sport- en beweegaanbod is, wil dat niet zeggen dat mensen hier automatisch gebruik van maken. Er is meer persoonlijke begeleiding op dit gebied wenselijk. Buurtsportcoaches kunnen hier (in) direct een rol in spelen door inwoners zelf te begeleiden naar meer sporten en bewegen of ze te verbinden met relevante sport- en

beweegprofessionals in hun buurt. Dit vraagt mogelijk ook een andere (andere taken) of intensievere inzet (meer taken) van de buurtsportcoach. Zoals hiervoor genoemd, is het belangrijk dat dit lokaal en waar mogelijk landelijk wordt ondersteund. Het is dus wenselijk dat lokale en landelijke beleidsmakers deze ontwikkelingen in hun huidige of nieuw te vormen sport- en beweegstimuleringsbeleid meenemen.

Referenties

- Grubben, M., & Hoekman, R. (2021). *Sociale ongelijkheid in sportdeelname* [Factsheet 2021/12]. Mulier Instituut.
- Ooms, L., & Van Stam, W. (2021). *Sporten en bewegen in tijden van corona: werkzaamheden van en sport- en beweegstimulering door buurtsportcoaches tijdens de coronacrisis* [Factsheet 2021/16]. Mulier Instituut.
- Schoemaker, J., & De Boer, W. (2021). *Impact van veranderingen in sport en bewegen door het coronavirus in 2020: van coronacrisis naar beweegcrisis?* Sports & Economics Research Centre (SERC)/Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).
- Van Stam, W., Heijnen, E., & Vrieswijk, S. (2021). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021*. Mulier Instituut. [🔗](#)